

Høringsuttalelse om forslag om endringer i helligdagsloven

I pressen rapporteres om et betydelig antall høringsuttalelser fra privatpersoner som er mot forslaget om deregulering av helligdagsloven. Jeg føler et behov for å imøtegå noen av de vanligste argumentene som denne motstanden er tuftet på.

Mitt fremste argument for deregulering av helligdagsloven er at den innskrenker juridiske personers råderett over egne eiendeler. Helt konkret omfatter denne dereguleringen råderett over utsalgssteder. Dersom jeg skal etablere et utsalgssted ønsker jeg selv å kunne bestemme hvorvidt jeg skal holde åpent, til enhver tid. For meg er loven et rødt flagg for nyetablering, med mindre man skal spekulere i de handelsbarrierer som loven i kraft av sine unntak holder i hevd.

Formålet med lovens innskrenkning av åpningstider er «...å verne om det gudstjenstlige liv og den alminnelige fred på helligdager...» Den offentlige debatten virker imidlertid å være preget av vikarierende argumenter som ikke støtter opp under lovens formål. Noen av disse argumentene for å beholde denne innskrenkningen slik den er i dag, ønsker jeg å imøtegå som følger:

- **Søndagen som annerledesdag i uken, slik høringsforslaget beskriver i punkt 9.2:**
En annerledesdag må være frivillig for den enkelte. Det er ikke riktig av en stat å pålegge sine innbyggere å ta del i en annerledesdag, akkurat som det ikke vil være riktig å forhindre det.
- **Konsekvenser for arbeidstakere, slik høringsforslaget beskriver i punkt 9.3:**
Arbeid mot vederlag er i seg selv handel. Handel foregår mellom samtykkende parter, og er til gjensidig nytte. Ingen må arbeide på søndager. Det er valgfritt. Arbeidstakere som over tid opplever en større ulempe enn det de føler seg kompensert for vil selv ta grep om egen situasjon, enten gjennom samtaler med ledelse, eller ved å se seg om etter en ny arbeidsgiver. Dette gjelder søndagsarbeid så vel som alle andre forhold. Det faller på sin egen urimelighet at den enkelte skal la seg tvinge til søndagsarbeid mot sin vilje. Arbeidstid reguleres for øvrig, slik høringsforslaget påpeker, av arbeidsmiljøloven, kapittel 10, og ikke av helligdagsloven. Argumentet om konsekvenser for arbeidstakere fremstår derfor som vikarierende.
- **Miljøkonsekvenser, slik høringsforslaget beskriver i punkt 9.6:**
Lovens utforming fremstår ikke som egnet til å ivareta miljøhensyn. En nasjon uten regulering av åpningstider ville ikke foreslått som miljøtiltak å forby butikker å holde åpent én dag i uken med de unntak helligdagsloven inneholder. At f.eks. klimautslipp er korrelert med tillatt areal på utsalgssteder på helligdager, er en påstand som har liten eller ingen empirisk forankring. Miljøkonsekvensene av forslaget kan like gjerne være positive. Helligdagsloven regulerer imidlertid ikke klimautslipp. Miljøargumentet fremstår derfor i særlig grad som vikarierende.
- **Økte kostnader, slik høringsforslaget beskriver i punkt 9.5.2:**
Da det er valgfritt innenfor reguleringen hvorvidt man skal holde åpent eller ikke, vil også kostnadene knyttet til dette være valgfrie, i likhet med inntektene. I teorien antar vi at butikkeiere vil velge å holde åpent så lenge marginale inntekter overgår marginale kostnader. En deregulering vil gi en større sannsynlighet for at alle samfunnsaktører tilpasser seg optimalt. Den pris på varer som optimal tilpasning medfører er ønskelig for samfunnet. Den legger grunnlaget for riktig størrelse på produksjon og konsum. Helligdagsloven er imidlertid ikke et instrument for prisregulering. Kostnadsargumentet fremstår derfor i særlig grad som vikarierende.

Loven i sin nåværende form med alle sine unntak fremstår som absurd, og egnet til å undergrave allmenn respekt for lover og regler. Unntakenes utforming virker ikke egnet til å ivareta lovens intensjon, og bærer sterkt preg av politisk hestehandel i et fragmentert storting. Et tankespill kan være om andre nasjoner vil finne det fornuftig å innføre vår lovtekst. Intuisjonen tilsier at dette neppe vil være tilfelle.

Avslutningsvis vil jeg si at denne saken hadde innvirkning på hvordan jeg stemte ved forrige stortingsvalg. Jeg håper at alle stortingsrepresentanter som stod for deregulering av helligdagsloven før valget, vil vedkjenne seg sitt standpunkt, og opprettholde det inntil saken er ferdig behandlet i stortinget.

Mvh,

Egil W. Hauge
Eugenies gt 19
0168 Oslo

Tlf: 900 64 170